

Марина Рудик

магістрант 1 курсу спеціальності 073 «Менеджмент»

Науковий керівник: **Гоголь Т.В.**

канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту

публічного управління та адміністрування,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРОБІЗНЕСУ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН

На сучасному етапі розвитку суспільства неодмінною умовою конкурентоспроможності як на макро-, так і на мікрорівні є інноваційний розвиток. Перехід суспільства на якісно новий рівень відбувається внаслідок економічного зростання, підґрунтям якого є саме систематичний інноваційний розвиток.

Відповідно до досліджень фінансового директора однієї з українських компаній В.С.Найдюка, інноваційний розвиток підприємства – це процес спрямованої закономірної зміни стану підприємства, що залежить від інноваційного потенціалу цього підприємства та джерелом якого є інновації, що створюють якісно нові можливості для подальшої діяльності підприємства на ринку шляхом реалізації уміння знаходити нові рішення, ідеї та у результаті винаходів [3, с. 256].

Проблеми інноваційних засад розвитку агробізнесу України досліджували у своїх працях такі науковці, як О.В. Митяй [2], О.В. Гончаренко, В.В. Готра, Е.Е. Савицький [4], Т.А. Конєва, Танасійчук Ю.В. [5] та інші. Метою роботи є аналіз сучасного стану інноваційного розвитку агробізнесу України.

Одним з показників, який характеризує дослідження інноваційного клімату країни є Глобальний інноваційний індекс (Global Innovation Index, GII), в рейтингу якого Україна посіла: в 2015 р. – 64 місце, в 2016 р. – 56 місце, в 2017 р. – 50 місце, в 2018 р. – 43 місце і в 2019 р. – 47 місце. У 2019 р. підсумкове значення цього індексу становить 37,4 зі 100 можливих.

На сучасному етапі агробізнес є досить наукоємним та інноваційним. Адже саме завдяки новим технологіям вдається виявити і усунути проблеми на підприємстві, а відтак – підвищити ефективність агробізнесу.

Завдяки інноваційним рішенням можливо попередити багато загроз та мінімізувати ризики підприємств агросфери. І хоча для впровадження інновацій в агробізнес потрібні значні інвестиції, однак строк окупності їх досить короткий.

Опанувати інструменти та технології, які спроможні зберегти врожаї попри будь-які примхи погоди – саме таке завдання стоїть сьогодні перед усім агробізнесом. Пріоритетними напрямками для інноваторів в агробізнесі є:

- агробіотехнології – рішення, що підвищують врожайність сільгоспкультур та ефективність тваринництва;

- діджиталізація – для агросектора має важливе значення, оскільки сільгоспугіддя займають великі площі і керувати ними фізично важко. Діджиталізація в агробізнесі – це і картографія, і аналіз земельного банку;

- інновації кінцевого продукту;

- автоматизація промислового виробництва і процесів;

- енергоефективність, зелена енергетика та управління відходами – максимальне використання традиційних енергоресурсів, переробка відходів виробництва в біогаз, ретельне очищення технологічної води, зниження кількості викидів в атмосферу і впровадження максимально екологічних видів упаковок;

- онлайн майданчики – сюди належать аукціони, побудовані на смарт-контрактах, автоматизація таможного оформлення, онлайн аналіз та порівняння цін;

- інновації в корпоративному управлінні – цей напрямок охоплює все, що пов'язано з цифровою трансформацією агробізнесу.

За підсумками роботи 2019 року до TOP-5 лідерів агробізнесу в рейтингу інноваційних компаній України належать: «МХП», «Кернел», «Нібулон», «Астарта», «ІМК» (табл. 1).

Інноваційні компанії агробізнесу України

Назва компанії	Назва інновацій	Характеристика інновацій
МХП	Проект біогазового напрямку	Біогазові станції, сировиною для яких є курячий послід з птахофабрик
Кернел	ІТ-проект #DigitalAgriBussiness	Інтегрування системою внутрішніх та зовнішніх ІТ-сервісів компанії для глобальної автоматизації процесів виробництва
Нібулон	Потужний флот компанії	Найбільша мережа терміналів за потужністю одночасного зберігання зерна (2,1 млн. тонн) – мережа з 27 сучасних перевантажувальних терміналів і комплексів з приймання, зберігання і відвантаження зернових та олійних культур
Астарта	Портал з управління агробізнесом	Портал містить консолідовані дані про земельний банк «Астарті» і допомагає різним підрозділам компанії комунікувати
ІМК	Курси Farm Management	<ul style="list-style-type: none"> •GPS-трекери на транспорт •супутникові агрохімічні карти •автоматизований облік земельного банку •безпілотні сільськогосподарські комплекси

В умовах пандемії на підприємствах агробізнесу України оптимізація наявних технологій та процесів за рахунок інновацій може відбуватись за такими сценаріями:

- виконання інновацій у запланованому обсязі – для компаній, які діють за розробленими планами з впровадження інновацій;
- впровадження інновацій в менш інтенсивному темпі – для аграріїв, які діють без розробки планів інноваційних заходів;
- перехід на новий якісний рівень – для аграріїв, які почнуть інвестувати в інновації, відмовившись від оптимізації свого бізнесу лише за рахунок скорочення витрат. Аграрії, які працюватимуть за наведеними вище тенденціями (на відміну від тих, хто працюватиме на виживання) будуть помітно попереду, коли криза закінчиться.

Отже, агробізнес сьогодні – це топ-сектор у всьому світі, для розвитку якого потрібно поєднати природні ресурси з новітніми технологіями (інноваціями) і новаторськи мислячими людьми.

Список використаних джерел

1. Гоголь Т. В. Державне регулювання розвитку сільських територій України: теорія, методологія, практика : монографія. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2018. 360 с.
2. Митяй О.В. Стратегічні напрями і проблеми інвестиційної привабливості та рівня інноваційного розвитку суб'єктів господарювання АПК. *Економіка харчової промисловості*. 2014. № 3 (23). С. 66-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echp_2014_3_16 (дата звернення: 5.06.2020).
3. Найдюк В.С. Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2013. № 3. С. 251-263. URL: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/journals/2013/3/251-263> (дата звернення: 24.05.2020).
4. Савицький Е.Е. Інноваційні технології в аграрній сфері: сутність, класифікація та українські реалії. *Економіка АПК*. 2014. № 2. С. 110-115. URL: <http://eaprk.org.ua/contents/2014/02/110> (дата звернення: 5.06.2020).
5. Танасійчук Ю.В. Інноваційний розвиток аграрної сфери в контексті продовольчої безпеки України. *Економіка харчової промисловості*. 2014. № 3 (23). С. 71-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echp_2014_3_17 (дата звернення: 05.06.2020).
6. Іванишин В. В. Стратегія розвитку сільського господарства через призму впровадження сучасних технологій. *Техніка АПК*. 2005. № 10-11. С. 6.
7. Наш завтрашній день. Пошук шляхів управління розвитком області: колективна монографія / [Б. М. Андрушків, О. Б. Бойко, Н. Б. Кирич, І. А. Кінаш, Г. Х. Мельник, Л. М. Мельник, У. М. Митник, В. А. Паляниця, О. Б. Погайдак, І. І. Стойко, Р. П. Шерстюк]; за заг. ред. Б. М. Андрушківа. Тернопіль : ТЗОВ «Терно-граф», 2015. 196 с.
8. Кінаш І.А. Інтернет-маркетинг як сучасний засіб діяльності машинобудівних підприємств. *Інноваційна економіка*. – 2013. – № 4 (42). – С. 200-203.
9. Gogol T. V. Public administration of the development areas Ukraine. *Regional Formation and Development Studies*. 2017. №1 (21). P.43-52. Available: <http://www.ku.lt/leid>
10. Гоголь Т.В. Формування соціоекономічної моделі вітчизняного аграрного сектору. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління*. 2018. № 1 (10). – С. 15-21.